

OHJEISTUS SAARIKIINTEISTÖJEN OSOITTEIDEN
MÄÄRITTÄMISEEN ÄÄNEKOSKEN KAUPUNGISSA

Hirvonen Jaakko

Opinnäytetyö
Maanmittaustekniikka
Insinööri (AMK)

2022

Tekijä	Jaakko Hirvonen	Vuosi	2022
Ohjaaja	Sami Porsanger		
Toimeksiantaja	Äänekosken kaupunki		
Työn nimi	Ohjeistus saarikiinteistöjen osoitteiden määrittämiseen Äänekosken kaupungissa		
Sivu- ja liitesivumäärä	30 + 5		

Äänekosken kaupungin alueella isoin vesistö on Keitele. Keiteleellä saarikiinteistöjen osoitteiden määrittämisen haasteena on esimerkiksi saari, joka sijaitsee kolmen eri kunnan ja kahden eri maakunnan alueella. Lisäksi saarella sijaitseva rakennus sijaitsee eri kunnan puolella kuin kiinteistölle kuuluva venevalkama. Tämä aiheuttaa ongelmia osoiterekisterin kanssa. Lisäksi Keiteleellä on useita samannimisiä saaria. Tämän vuoksi yhtenäinen ohjeistus osoitteiden määrittämiseen on tarpeellinen.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on luoda ohjeistus saarikiinteistöjen osoitteiden määrittämiseen Äänekosken kaupungissa. Idea opinnäytetyöhön on lähtenyt opinnäytetyön toimeksiantajalta, eli Äänekosken kaupungilta. Opinnäytetyön lopputuloksena syntyi ohjeistus saarikiinteistöjen osoitteiden määrittämiseen Äänekosken kaupungin alueella.

Tämä opinnäytetyö perustuu suurilta osin Kuntaliiton ohjeistukseen kunnan osoitejärjestelmästä, mutta tätä opinnäytetyötä varten on tehty tiedusteluja useisiin kuntiin. Näiden edellä mainittujen yhteensovituksena sekä Äänekosken kaupungin maankäyttöpalveluiden kanssa käytyjen keskustelujen ja muokkausten perusteella on lopputuloksena syntynyt tämä opinnäytetyö. Lisäksi opinnäytetyön yhteydessä syntyi erillinen ohjeistus saarikiinteistöjen osoitteiden määrittämiseen. Ohjeistus on löydettävissä opinnäytetyön liitteestä ja se on toimitettu Äänekosken kaupungin maankäyttöpalveluiden käyttöön.

Avainsanat

saarikiinteistö, rinnakkaisosoite, kuntaliitto, ohjeistus

Degree Programme in Land Surveying Engineering
Bachelor of Engineering

Author	Jaakko Hirvonen	Year	2022
Supervisor	Sami Porsanger		
Commissioned by	Äänekoski City		
Subject of thesis	Determining the Addresses of Island Properties in Äänekoski City		
Number of pages	30 + 5		

The biggest water system in the Äänekoski area is lake Keitele. There is an island which is located on the territory of three municipalities and two provinces. This makes determining the addresses on the island difficult. There is a property on that island that has facilities on the territory of two different municipalities which creates problems to the address register. There are also several islands in lake Keitele that are named by the same name e.g. island Risusaari. The aim of this thesis was to create a guidance for determining the addresses of island properties address in Äänekoski. The idea for this thesis came from the commissioner city of Äänekoski.

This thesis study was mostly based on the guidance of the Association of Finnish Municipalities but also inquiries to several municipalities were conducted. Moreover, this thesis study was based on conversations with the staff of the Land Use Planning of Äänekoski city.

As a result of the study this thesis was accomplished. It is a guidance to determine addresses to the island properties in the city of Äänekoski.

Key words

island property, parallel address, Association of Finnish municipalities, guidance

Käytetyt merkit ja lyhenteet

Ensisijainen osoite	kohteella voi olla yksi tai useampi osoite. Mikäli kohteella on vain yksi osoite, käytetään sitä ensisijaisena osoitteena, mutta jos osoitteita on enemmän kuin yksi, on ensisijainen osoite määritelty kohteelle ja sitä käytetään järjestyksessä ensimmäisenä. (Kuntaliitto 2020, 5.)
Kadunnimi	yleisesti kaavoitusvaiheessa päätetty, kadulle annettu nimi (Kuntaliitto 2020, 5).
Katuosoite ns. lähiosoite	osoite, joka sisältää kadunnimen, osoitenumeron ja mahdollisen huoneistotunnuksen (Kuntaliitto 2020, 6).
Nimistö	termi, jonka alle kaikki nimet kuuluvat. Se sisältää kaikki eri nimet kokonaisuudessaan, esimerkiksi yleisnimet ja paikannimet. (Ainiala, Saarelma & Sjöblom 2008, 12–13.)
Nimistönsuunnittelu	virallisten nimien suunnittelua erilaisille paikoille, palveluille ja organisaatioille (Kuntaliitto 2020, 6).
Osoite	nimestä tai nimistä, sekä mahdollisista numero- ja kirjaintunnuksista muodostuva sijaintia ilmoittavien tietojen määrämuotoinen yhdistelmä (Kuntaliitto 2020, 6).
Osoitejärjestelmä	osoite kokonaisuus, joka kattaa kunnan tai jonkin muun alueen. Kunnissa osoitteet annetaan kaikille kiinteistöille, rakennuksille, sekä tarpeen vaatiessa. (Kuntaliitto 2020, 7.)

Osoitenumerointijärjestelmä	Osoitenumerointi perustuu joko juoksevaan numerointiin, tai 10-, ja 100-jakojärjestelmään (Kuntaliitto 2020, 7).
Osoiterekisteri	rakennetun ympäristön tietojärjestelmä kunnissa, johon sisältyy osoitetietojen tietokokonaisuus. Tiedot kytketään yhteen ja ne tallennetaan rekisteriin vain kerran, jonka jälkeen niitä muokataan tarpeen tullen. (Kuntaliitto 2020, 7.)
Postiosoite	posti toimitetaan postiosoitteeseen. Postiosoitteeseen kuuluu seuraavat osoitetiedot: lähiosoite, postinumero ja postitoimipaikka. (Kuntaliitto 2020, 8.)
Rinnakkaisosoite	osoite, jota käytetään ensisijaisen osoitteen ohella rakennuksen toisena osoitteena tai henkilön toisen asunnon osoitteena (Kuntaliitto 2020, 8).
Saari	mannerta pienempi, joka puolelta veden ympäröimä alue, joka sijaitsee joko meressä, järvessä tai joessa (Maa- ja metsätalousministeriö 2018a).
Saaristo käsite	alueita, joihin ei ole kiinteää tieyhteyttä, niin sisä-, kuin ulkovesillä (Laki saariston kehityksen edistämisestä 26.6.1981/494 § 3).
Saaristokunta	Valtioneuvoston määräämä käsite kunnille, joissa saaristo-olot ovat esteenä kunnan kehitykselle. Saariston vakituisten asukkai-

den määrää suhteutettuna kunnan väestöön on pidettävä perusteena määrittäessä saaristokuntia ja kunnan saaristo-osia. (Laki saariston kehityksen edistämisestä 26.6.1981/494 § 9.)

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	9
2 KEHITTÄMISPAINOITTEINEN OPINNÄYTETYÖ	12
3 YLEISTIETOA OSOITTEISTA	13
3.1 Osoitteisiin liittyvä lainsäädäntö ja ohjeistus	13
3.2 Osoitejärjestelmän ylläpito ja kehittäminen kunnassa	13
3.3 Paikkatietopolitiikan selonteko	14
3.4 Kokoava osoitetietojärjestelmä	15
3.5 Osoitteelle asetetut vaatimukset	15
3.6 Osoitteen nimiosa	16
3.7 Osoitteen numero-osa	18
4 YLEISTIETOA NIMISTÖSTÄ.....	18
4.1 Yleistä	18
4.2 Nimistö peruskartoissa.....	19
4.3 Nimistön suunnittelun perusteet Äänekoskella	20
5 POHDINTA	22
5.1 Saarikiinteistöjen osoitteet eri kunnissa	22
5.2 Rinnakkaisosoitteet.....	24
5.3 Ongelmat kuntarekisterin kanssa.....	25
5.4 Lopputulos	26
LÄHTEET	28
LIITTEET	30

ALKUSANAT

Haluan kiittää tässä projektissa Äänekosken kaupunkia ja erityisesti maanmittausinsinööri Jarmo Penttistä, jolta sain tarvittavan avun, sekä hyviä työelämän vinkkejä opinnäytetyön tekemiseen.

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön tavoitteena on luoda yhtenäinen ohjeistus saarikiinteistöjen osoitteiden määrittämiseen Äänekosken kaupungille. Opinnäytetyössä tutkittavia aiheita ovat osoitteiden määrittäminen niin maa- kuin saarikiinteistöille sekä niiden eroavaisuudet. Maa-alueilla sijaitsevien osoitteiden määritelmille on jo ohjeistuksia olemassa, joten opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa ohjeistus nimenomaan saarikiinteistöjen osoitteiden määrittämiseen.

Kuntien osoitejärjestelmät ovat pääsääntöisesti hyvin kattavia asemakaava- sekä haja-asutusalueilla, mutta puutteita löytyy etenkin saarella olevien vapaa-ajan asumusten osalta (Kuntaliitto 2020, 16). Osoitteita päivitetään kaupungilla koko ajan. Päivitykset johtuvat moninaisista syistä, kuten kaavamuutoksista ja uusista asuinalueista. Paikkaansa pitävät osoitteet ovat ensiarvoisen tärkeitä monien yhteiskunnan toimintojen kannalta. Turvallisuuden vuoksi esimerkiksi pelastuslaitoksella on oltava paikkansa pitävät osoitteet.

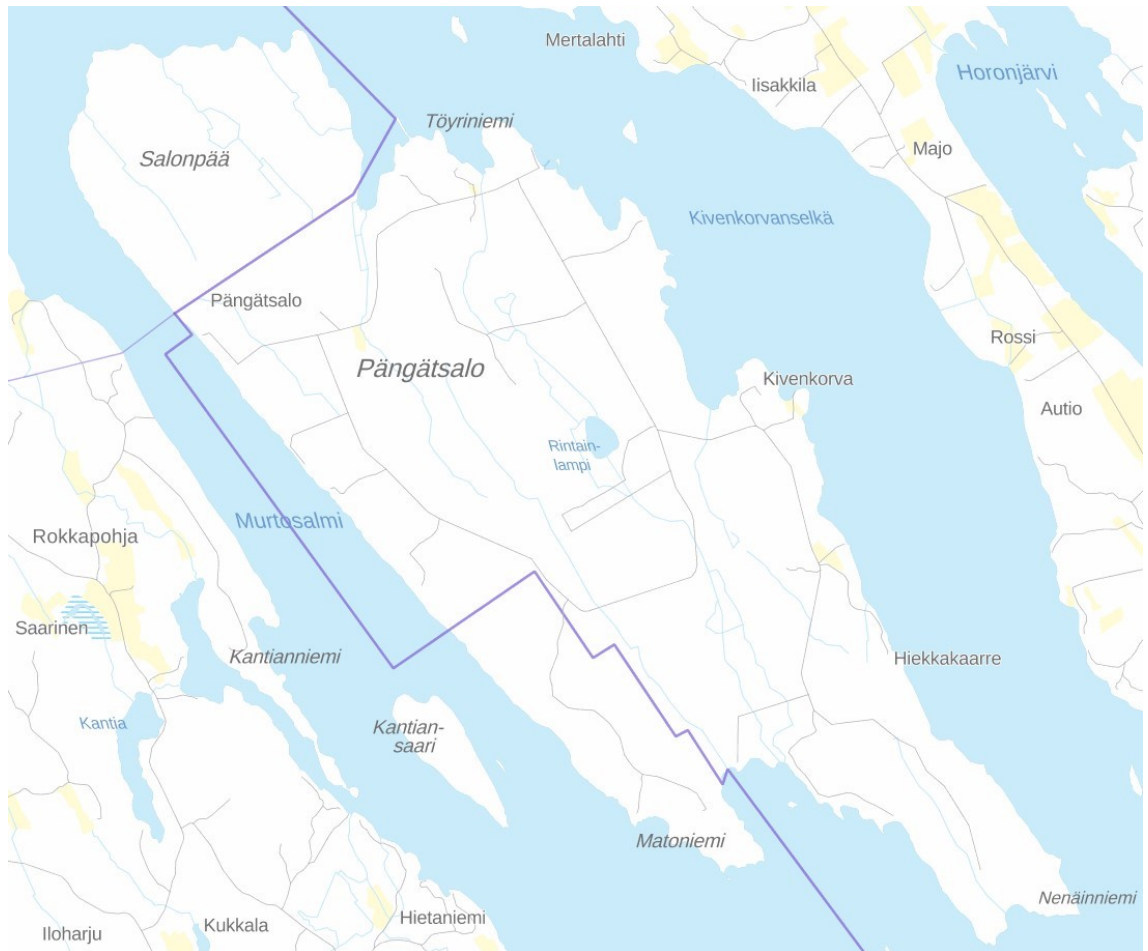
Nykypäivän yhteiskunta on rakentunut hyvin liikkuvaiseksi. Toisin sanoen ihmiset liikkuvat paljon päivän aikana. Vaikka Covid-19 pandemian jälkeen etätyö on lisääntynyt, niin kodin ja työn välisiä matkoja tehdään hyvin monissa ammateissa silti päivittäin. Ihmiset käyttävät erilaisia palveluita sekä käyvät harrastuksissa. Näillä kaikilla paikoilla, joissa ihmiset käyvät on osoite. Osoitteet ovat siis tärkeä osa meidän päivittäistä toimintaamme. Kuntaliiton ohjeistuksessa todetaan, että päivittäin Suomessa käytetään kymmeniä miljoonia kertoja rakennusten ja asuntojen osoitetietoja. Suurimpina käyttäjäryhmiä osoitetietojen osalta todetaan olevan kansalaiset, eri viranomaistahot, Posti ja kuljetusyritykset. (Kuntaliitto 2020, 12.)

Osana rakennetun ympäristön suunnittelua ja toteuttamista on kunnilla tehtävänä antaa rakennuksille ja muille rakennetun ympäristön kohteille osoitteet. Osoitteiden antaminen on osa kaavoitus- ja rakennusvalvonnan tehtäviä. Myös muu kunnan päätös on mahdollinen. Ennen rakennuksen käyttöönottoa on rakennuksen osoite merkittävä maastoon. Tämä on määritelty maankäyttö- ja rakennuslaissa

(Maankäyttö- ja rakennuslaki 5.2.1999/132 20:153:1§; Maankäyttö- ja rakennusasetus 10.9.1999/895 13:84§). Sen lisäksi, että osoitteet toimivat käytännön tasolla maastossa, on ensiarvoisen tärkeää, että osoitteet toimivat myös sähköisissä palveluissa, kuten navigaattoreissa. (Kuntaliitto 2020, 9.)

Kuntaliiton ohjeistuksen mukaan etenkin haja-asutusalueilla sijaitsevia kiinteistöjä puuttuu rakennus- ja huoneistorekisteristä. Tämä tarkoittaa sitä, että kyseiset kiinteistöt eivät välttämättä ole kunnan osoitejärjestelmässä, joka taas johtaa siihen, että osoitteet eivät ole myöskään hätäkeskuksen tiedossa. Myös numeroinnissa on epäloogisuutta, sillä esimerkiksi samaan tienhaaraan rakennettujen talojen osoite voi perustua niiden valmistumisjärjestykseen. (Kuntaliitto 2020,16.) Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että saman tienhaaran varrella on entuudestaan sijainneet talot 100 a ja 100 b, mutta niiden valmistumisen jälkeen on tienhaaran varrelle tullut kyseisten talojen väliin talo, jonka osoite olisi tällöin 100 c. Saarissakin osoitetiedot voivat olla puutteellisia. Etenkin saarissa, joissa ei ole teitä, osoitteiden määrittämättä jättäminen korostuu negatiivisesti. (Kuntaliitto 2020,16.)

Kuntaliiton ohjeistus on alun perin vuodelta 2006, mutta se on päivitetty vuonna 2020. Tämä opinnäytetyö perustuu pääasiassa edellä mainittuun ohjeistukseen, mutta erilaiset poikkeukset Äänekosken kaupungin alueella johtivat siihen, että tämä opinnäytetyö ja sen myötä valmistuva erillinen ohjeistus ovat Äänekosken kaupungille tarpeellisia.

Kuvio 1. Pängätsalo (Paikkatietoikkuna 2022)

Kuviossa 1 on kuvakaappaus Paikkatietoikkunasta. Alun perin ajatus tämän opin-
näytetyön tarpeellisuudesta lähti liikkeelle juuri tästä kuvassa olevasta saaresta.
Pängätsalo on Keitele-järvessä sijaitseva saari, jonka pohjoiskärki on Äänekos-
ken, eli Keski-Suomen puolella. Suurin osa saaresta sijaitsee Vesannon puolella,
joka taas kuuluu Pohjois-Savoön. Lisäksi saaren eteläpäässä on alue, joka kuu-
luu Konneveden, eli Keski-Suomeen. Ongelmalliseksi osoitteiden määrittämisen
tässä saarella tekee se, että saarella on tieverkosto Konneveden ja Vesannon
puolella, mutta ei Äänekoskelle kuuluvalla alueella. Lisäksi Äänekosken puolella
sijaitsevalle kiinteistölle kuljetaan eri kunnan alueelle kuulualta venevalkamalta.
Osoitetietojärjestelmä ei anna laittaa rinnakkaisosoitteeksi eri kunnan puolella si-
jaitsevaa osoitetta, jolloin rinnakkaisosoitetta ei voida laittaa osoitetietojärjestel-
mään oikein.

2 KEHITTÄMISPAINOITTEINEN OPINNÄYTETYÖ

Tämä opinnäytetyö on toteutettu kehittämispainoisena opinnäytetyönä, johon ajatus lähti työelämästä, työnantajaltani. Erityisesti saarikiinteistöjen osoitteet koetaan ongelmalliseksi määrittää. Ongelmaa pahentaa se, että kunnassa ennen osoitteita määrittänyt henkilö on jäänyt työtehtävästään pois ja sama määrittämistapa osoitteille ei ole siirtynyt seuraavalle työntekijälle. Tämän opinnäytetyön tuotoksena syntyy yhtenäinen ohjeistus saarikiinteistöjen osoitteiden määrittämiselle Äänekosken kaupungissa.

Tämän opinnäytetyöprosessin aikana on tutkittu paljon osoitteisiin liittyviä asioita, mutta itse osoitteiden määrittämisestä löytyy huomattavan vähän tietoa. Kuntaliiton ohjeistus on pääasiallinen lähde tässä opinnäytetyössä, sillä Kuntaliitto toimii kuntien ohjeiden antajana osoitteiden määrittämisessä.

Opinnäytetyössä käytettiin myös määrällistä soveltavaa tutkimusta. Saarikiinteistöjen osoitteiden määrittäminen eri kunnissa antaisi suuntaviivoja siihen, miten Kuntaliiton ohjeistusta ja eri kuntien ohjeistuksia käytettäisiin yhdessä luomaan toimiva järjestelmä Äänekoskelle. Kyselyt kuntiin toteutettiin puhelinhaastattelulla. Kunnilta saadut, heidän käyttämänsä tavat osoitteiden määrittämiseen kirjattiin ylös anonymisti ja näiden vertailun perusteella saatiin yhdistettyä parhaat ominaisuudet osoitteiden määrittämisessä. Haastattellessani eri kuntien osoitteista vastaavia henkilöitä, toin heille tietoon haastattelujen olevan anonymisiä.

3 YLEISTIETOA OSOITTEISTA

3.1 Osoitteisiin liittyvä lainsäädäntö ja ohjeistus

Osana rakennetun ympäristön suunnittelua ja toteuttamista, on kunnille annettu tehtäväksi osoitteiden antaminen niin rakennuksille, kuin muulle rakennetulle ympäristölle. Lainsäädännössä ei ole säädetty kovinkaan kattavasti osoitejärjestelmän laatimisesta ja ylläpitämisestä. Kunnissa osoitteet määritellään pääasiassa osana kaavoitus ja rakennusvalvontatehtäviä, mutta osoitteiden antaminen on myös mahdollista erillisen ohjeen mukaan. Rakennuksen osoitteen on oltava merkitty maastoon ennen rakennuksen käyttöönottoa. Tämä määritellään maankäyttö ja rakennuslaissa (Maankäyttö- ja rakennuslaki 5.2.1999 20:153:1§; Maankäyttö- ja rakennusasetus 10.9.1999/895 13:84§). Kuntaliiton ohjeistus on vain ohje, minkä on tarkoitus helpottaa osoitteiden määrittämistä. Kuitenkin kunnissa voidaan osoitteita määrittää myös eri tavoilla, kunhan osoitteiden määrittämisessä käytetään aina ajantasaista lainsäädäntöä. (Kunnan osoitejärjestelmä 2020, 9.)

3.2 Osoitejärjestelmän ylläpito ja kehittäminen kunnassa

Kaikki Suomen kunnat käyttävät osoitejärjestelmää ja osoitejärjestelmää yleensä ylläpidetään kunnan valitsemalla osoiterekisterisovelluksella. Tämä osoiterekisteri on yksi osa kunnan rakennetun ympäristön tietovarantoja.

Kunnan tehtävinä ovat osoitejärjestelmän valmistelu, toteuttamisen ohjaaminen sekä pääosin myös toteuttaminen. Kunta saa itse päättää käyttämänsä osoitejärjestelmän ja sen hyväksyy kunnanvaltuusto tai jokin muu tähän tehtävään valtuuston määräämä kunnan toimielin. (Kuntaliitto 2020, 19.)

Kunnan tekninen toimi soveltuu hyvin laatimaan ja ylläpitämään osoitteita. Kunnassa yleensä rakennusvalvonta- mittaus- ja kaavoitusviranomaiset huolehtivat osoitteiden antamisesta. Osoiteasioista vastaava lautakunta tai lautakunnan alainen virkamies tulee olla nimettynä kunnan hallintosäännöissä. Kunnan tulee nimetä päävastuuhenkilö vastaamaan osoiteasioista, sekä osoiteasioiden vastuut

ja tehtävät tulee yksilöidä ja määritellä kunnan eri toimijoiden kesken niin osoitejärjestelmän ylläpidon, kuin kehittämisen osalta. (Kuntaliitto 2020, 19–20.) Osoiteasioista tiedottaminen kuuluu osaksi osoitejärjestelmän ylläpitoa kunnissa. Kunnan asukkaiden tietoisuutta osoitteiden ja osoitemerkinnän merkityksestä tulee ylläpitää. (Kuntaliitto 2020, 32.)

Jokapäiväiseen elämäämme kuuluu paljon erilaisia nimiä, kuten esimerkiksi paikannimiä. Nimet luovat vaikutelmaa alueesta ja luovat kulttuuria. Samalla ne määrittävät paikalle nimen ja sen avulla voidaan ihmiset opastaa paikalle. Aikojen saatossa on paikoille määritelty nimiä elämän, kulttuurin ja kielen mukaan. Paikan nimellä on tärkeä ja iso osa paikan identiteettiä. Siksi onkin tärkeää, että myös nykyään uusia nimiä annettaessa otetaan huomioon se, että nimet tulevat olemaan jokapäiväistä käyttönimistöämme. Uusien nimien tulisi säilyttää siteitä vanhoihin paikannimiin, tai liittyä jotenkin kyseiseen paikkaan tai perinteeseen. Tällöin nimet täyttävät tehtävänsä. (Viljamaa-Laakso 1995.)

Kun kunnassa kaavaa laaditaan yksityiskohtaisesti, on nimistötyössä käytettävä yhteistyötä kaavoitustoimen ja osoiteasioista vastaavien välillä. Nimistötyössä on otettava huomioon alueen nimistön tuntemus, siihen liittyvä tutkimustoiminta sekä kunnan virallisen nimistön yhtenäisyys. Mikäli tarvetta ja kysymyksiä tulee, voi apua pyytää myös Kotimaisten kielten keskukselta. Asemakaava-alueen nimistöä on mahdollista muuttaa kunnan erillisellä päätöksellä. (Kuntaliitto 2020, 20.)

3.3 Paikkatietopolitiikan selonteko

Maa- ja metsätalousministeriö on laatinut vuonna 2018 paikkatietopoliittisen selonteon. Selonteossa on todettu, että paikkatietovarantojen osalta osoitteet ovat yksi keskeisimmistä asioista ja siihen kytkeytyvä logistiikka on yhteiskunnan peruspilari. Selonteossa sanotaan myös, että julkisella hallinnolla tulisi olla aina käytössään ajantasainen osoitetietovaranto. (Maa- ja metsätalousministeriö 2018b.)

3.4 Kokoava osoitetietojärjestelmä

Suomessa kehitetään Maanmittauslaitoksen toimesta kokoavaa osoitetietojärjestelmää (OTJ). Se olisi valtakunnallinen osoitejärjestelmä, minkä pohjalta osoitetiedot koottaisiin yhteen paikkaan, josta ne olisivat tarjottavissa laadukkaina ja ajantasaisina yhteiskunnan käyttöön. Tällä hetkellä Suomesta puuttuu valtakunnallinen ja laatuvarmennettu tietovaranto, josta löytyisi rakennusten ja alueiden, kuten tonttien ja rakennuspaikkojen, ajantasainen tieto osoitteista ja niiden sijainneista. (Maanmittauslaitos 2022.)

Maa- ja metsätalousministeriö on asettanut strategisen ohjausryhmän, jonka perusteella osoitetietojärjestelmää kehitetään. Osoitetietojärjestelmää kehitetään sen takia, että tällä hetkellä kunnat käyttävät eri järjestelmiä osoitetietojen ylläpidossa ja antamisessa, mikä johtaa siihen, että osoitetiedot eivät automaattisesti päivity osoitejärjestelmien välillä. Tästä seuraa se, että valtakunnallisiin osoitejärjestelmiin syntyy virheitä ja puutteita. Useat tahot joutuvat edellä mainituista syistä tekemään päällekkäistä työtä osoitetietojen päivityksen osalta. (Maanmittauslaitos 2022.)

Kokoava osoitetietojärjestelmä kuuluu osaksi Paikkatietoalusta-hanketta ja sen valmistelu aloitettiin vuonna 2017. Valmistelussa käytiin läpi tiettyjä asioita, joita olivat käyttäjien tarpeet, kuvaus osoitetiedon tietomallista, sekä osoitetietojen hallinnan palveluiden kehittäminen ja pilotoiminen. Tänä vuonna, eli vuonna 2022 kunnille tarjotaan Maanmittauslaitoksen toimesta osoitetietojen laadunparannusta, sekä laatuanalyysipalvelua. Tällä hetkellä lainsäädäntöä valmistellaan kokoavaa osoitetietojärjestelmää varten ja kun lainsäädäntö, sekä rahoitus varmistuu, voidaan järjestelmän toteuttaminen aloittaa. (Maanmittauslaitos 2022.)

3.5 Osoitteelle asetetut vaatimukset

Osoitteen päätehtävä on se, että osoite joka kohteelle annetaan, on helposti löydettävissä ja ymmärrettävissä. Osoitteiden antamiselle on asetettu vaatimuksia.

Osoitteiden tulee olla yksiselitteisiä, mikä tarkoittaa sitä, että kunnan alueella saa olla vain yksi samanniminen osoite. Lisäksi on pyrittävä luomaan osoitenimiä, joita ei ole naapurikunnissa. Poikkeuksena kuitenkin katu tai tie, joka ylittää kunnanrajan. Näin vältetään väärinkäsityksiltä naapurikuntien välillä. Kun postiosoitetta määritellään, pyritään siihen, että se on sama kuin käynti-, eli lähiosoite. (Kuntaliitto 2020, 36).

Osoitteen määrittämisessä pyritään välttämään pitkiä osoitenimiä, jotta osoitenimi olisi mahdollisimman selkeä ja helppo. Lisäksi osoitteen nimessä tulee toteutua oikeinkirjoitussuosituksot, sekä osoite on oltava tunnistettavissa osoitteeksi nimen perusteella. (Kuntaliitto 2020, 36).

Osoitteita laadittaessa on hyvä pyrkiä liittämään osoitenimi ympäröivään paikkaan tai alueeseen, jotta se on helppo yhdistää tiettyyn alueeseen. Tämä on eduksi osoitteen paikannuksessa. (Kuntaliitto 2020, 36).

Suomessa osoitteiden nimet määritellään suomen tai ruotsin kielellä, joissain tapauksissa molemmilla. Osoitteiden nimeen käytetty kieli riippuu kunnan kielisuhteista. Saamelaisalueiden kunnissa voidaan käyttää osoitteiden nimeämiseen myös saamen kieltä. Lisäksi osoitteiden tulee noudattaa julkishallinnon suosituksia. (Kuntaliitto 2020, 36).

3.6 Osoitteen nimiosa

Kaikissa kunnissa kuntien päättämät tien- ja kadunnimet muodostavat perustan osoitteistolle. Osoitenimellä on merkittävä rooli kohteen tunnistamisessa, sillä sen perusteella kohde yksilöidään ja sen perusteella tulee myös löytää helposti oikeaan paikkaan. (Kuntaliitto 2020, 36.)

Osoitteen nimeämisessä kannattaa käyttää jo osoitteen nimeämisen helppouden takia perinnäisiä paikannimiä. Perinnäiset paikannimet vaalivat myös paikallista perinnettä ja kulttuuria, tukevat paikallista identiteettiä, sekä säilyttävät alueen

historiaa. Osoitteiden nimeämisessä olisi hyvä merkitä ylös se, mistä kyseinen osoitenimi on peräisin. (Kuntaliitto 2020, 37.)

Hyvät osoitenimet sekä osoitenimistöt ovat käytännöllisiä, loogisia ja yhtenäisiä. Hyvä osoitenimi on oikein kirjoitettu, asiallinen ja se on helppo muistaa sekä kirjoittaa. (Kuntaliitto 2020, 37.)

Osoitenimissä ei ole tarpeen käyttää tien hallinnollista luokkaa (esim. yksityistie, metsäautotie), koska tien hallinnollisen luokan lisääminen osoitenimen perään, lisää osoitenimen pituutta ja tekee siitä hankalamman, sekä kankeamman käyttää. Monesti toimivin loppuosa tiennimelle on kaikessa yksinkertaisuudessaan tie. Tästä voidaan kuitenkin poiketa tietyissä tapauksissa, kuten kujissa tai niemissä. Osoitenimiä antaessa on hyvä muistaa se, että osoitteelle tulisi antaa jokin loppuosa, jotta osoitenimen tunnistaa osoitteeksi. (Kuntaliitto 2020, 37.)

Kuvio 2. Osoitenimikyltti ilman hallinnollista luokkaa

3.7 Osoitteen numero-osa

Osoitenumeroitijärjestelmiä on olemassa kahdenlaisia. Ensimmäisessä tavassa numero perustuu juoksevaan numerointiin ja toisessa tavassa etäisyyteen. (Kuntaliitto 2020, 39.) Saarikiinteistöistä puhuttaessa käytetään hyvin yleisesti etäisyyteen perustuvaa numerointia. Juokseva numerointi aiheuttaisi saarikiinteistöissä helposti epäselvyyksiä, sillä etäisyydet kiinteistöjen välillä voivat olla pitkiä. Esimerkkinä, jos kahden saarella sijaitsevan kiinteistön etäisyys toisistaan olisi kilometri ja välille muodostettaisiin lohkomalla kiinteistöjä, olisi juokseva numerointi ongelmallinen. Ensimmäinen kiinteistö olisi numeroltaan 1 ja toinen kiinteistö 2, joten välille muodostuvat kiinteistöt olisivat ongelmallista numeroida.

Osoitteita annettaessa on kunnissa huomioitava myös naapurikunnat. Naapurikunnissa samannimiset tienosoitteet vaativat tarkkuutta ja tämän takia, osoitteiden nimeämisessä onkin otettava huomioon naapurikunnan osoitteet ja vältettävä mahdollisuuksien mukaan samannimisien ja sekaannusta aiheuttavien osoitteiden antaminen. Mikäli tie jatkuu samalla nimellä myös kunnanrajan ylittäessä, tulee osoitenumeroinnin jatkua loogisesti myös kunnanrajan toisella puolella. (Kuntaliitto 2020, 16.)

4 YLEISTIETOA NIMISTÖSTÄ

4.1 Yleistä

Nimikkeistö on vuosina 1600–1610 ensimmäisen kerran kirjattu termi ja se on peräisin latinalaisesta sanasta nomenclātūra. Nomenclātūra tarkoittaa nimen antamista asioille / asioiden mainitsemista nimellä. Englannissa nimikkeistö 1600-luvun alkupuolella tarkoitti systemaattista nimien antamista, mutta tarkentui saman vuosisadan loppupuolella tarkoittamaan ”tekniikan termejä tieteen sisällä”. Venäjällä termi on ollut käytössä 1800-luvulta lähtien. (Dictionary 2022)

Nimikkeistö tarkoittaa joukkoa tai järjestelmää nimiä tai termejä, joita yksilö tai yhteisö käyttää tietyssä tieteessä, sekä joukon tai järjestelmän muodostavia nimiä tai termejä. (Dictionary 2022)

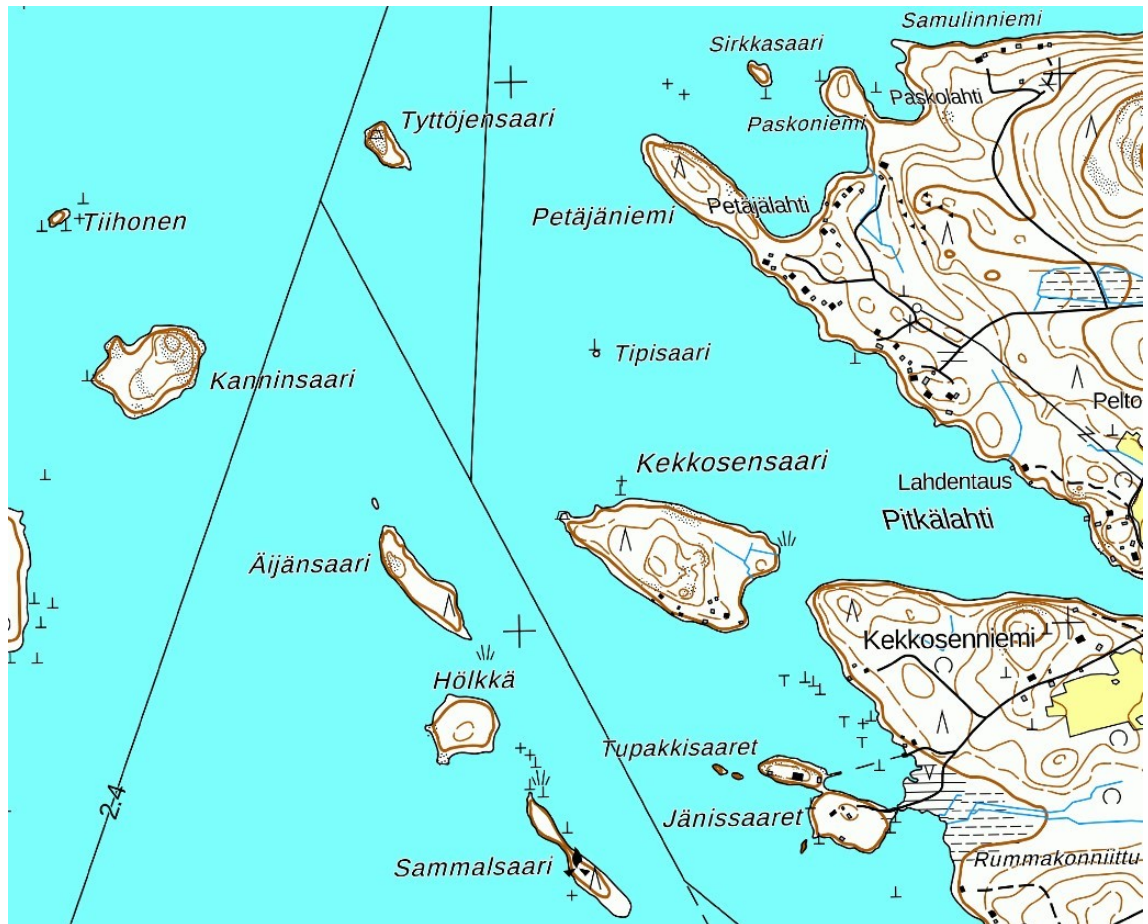
Paikkojen nimissä on säilynyt meille vanhinta tietoa maamme asutushistoriasta, sekä vanhoista kansainvälisistä suhteista. Ne sisältävät paikkaan liittyviä tietoja, kuten esimerkiksi tietoa menneistä tapahtumista, alueen asukkaista ja heidän elintavoistaan. Näiden tietojen arvon ymmärtäminen ja soveltaminen on hyvin tärkeää nimiympäristömme vaalimisessa. (Paikkala, Pitkänen & Slotte 1999, 3.)

4.2 Nimistö peruskartoissa

1940-luvulla aloitettiin tekemään ensimmäisiä peruskarttoja. Näiden peruskarttojen tarkoituksena on ollut alusta alkaen paikallisten ihmisten käyttämien paikkojen nimien käyttäminen kartoissa. Tästä syystä peruskartan nimistö onkin erinomaista lähtötietoa nimistösuunnittelijoille. Peruskartan tehtävänä on nimiperinteen vaaliminen, sekä vanhan nimistön säilyttäminen. (Kotimaisten kielten tutkimuskeskus 2022.)

Kartantekijöiden ja nimiasiantuntijoiden yhteistyöllä on vuosien saatossa syntynyt nykyinen peruskarttojen nimistö, jota toki vielä nykyäänkin päivitetään. Päivittämisen tarve johtuu pääosin siitä, että nimet muuttuvat ja ihmiset alkavat asuttamaan asumattomia asutusalueita, joilla ei ole vielä nimeä. (Kotimaisten kielten tutkimuskeskus 2022.)

Koska karttoja käytetään monissa erilaisissa sovelluksissa, on peruskartan oltava erinomaisessa kunnossa. Mikäli peruskartassa on väärä nimi, päivittyy se väärin myös erilaisiin sovelluksiin. (Kotimaisten kielten tutkimuskeskus 2022.)

Kuvio 3. Kuvakaappaus peruskartasta (Äänekosken kaupungin karttapalvelu 2022)

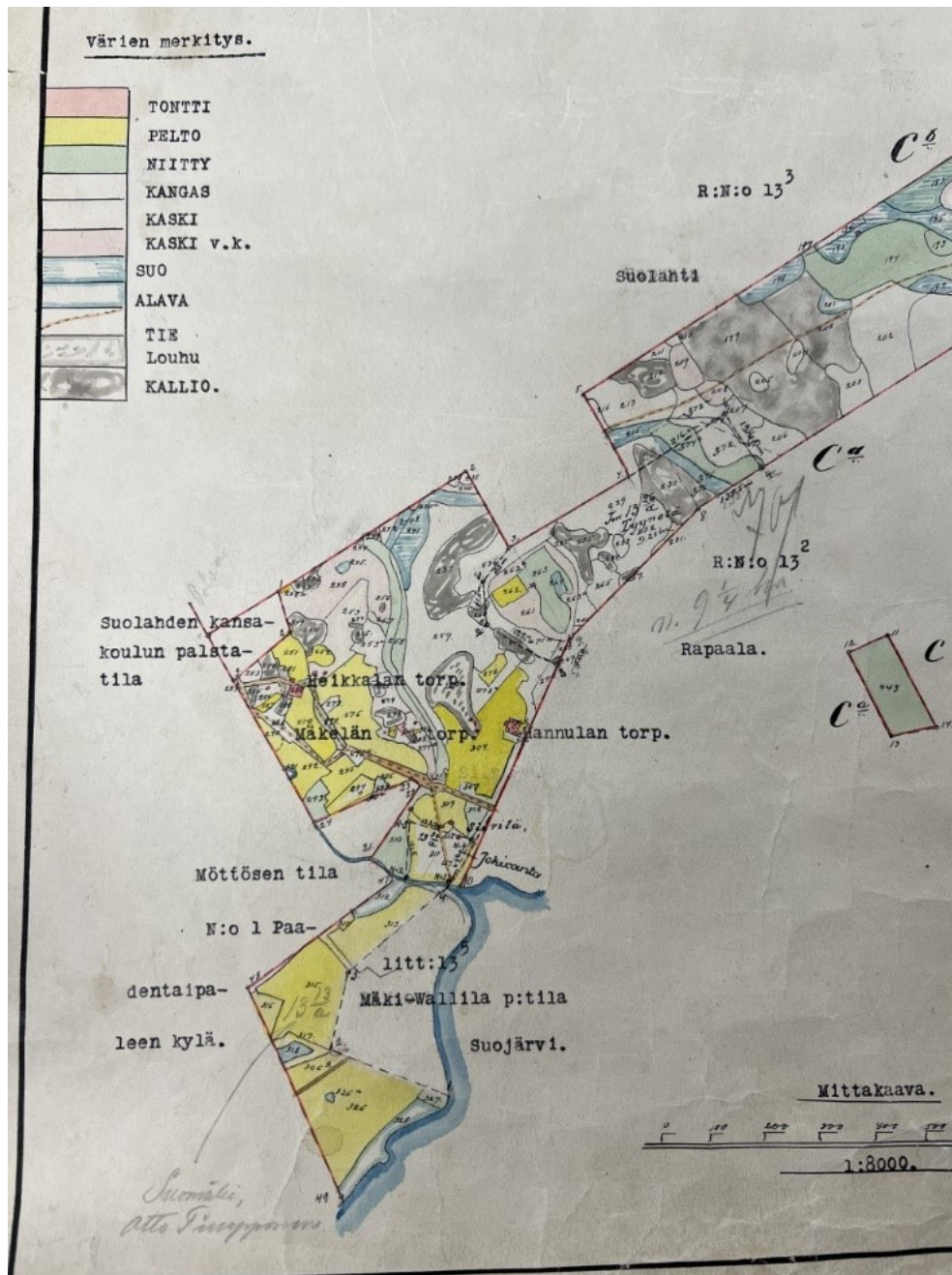
4.3 Nimistön suunnittelun perusteet Äänekoskella

Äänekoskella pyritään käyttämään katujen, teiden ja yleisten alueiden nimeämisessä kaupungin historiaa kunnioittavia nimiä. Näitä ovat esimerkiksi alueella vaikuttaneiden henkilöiden nimet, alueen historialliset paikannimet ja kaupungin historialliseen toimintaan liittyvät paikannimet. Uusien alueiden nimistössä suunnitellaan pyritään nimistö kehittämään tietyn aiheen ympärille, jotta pelkän nimen perusteella voidaan hahmottaa sen kuuluvan tietylle alueelle. (Äänekosken kaupunki 2021.)

Katuja, teitä tai yleisiä alueita ei nimetä toiminnassa olevan yrityksen, liikelaitoksen tai julkisoikeudellisen yhteisön nimen mukaisesti. Kaavanimessä on kuitenkin mahdollista harkitusti käyttää jonkin yrityksen tai yhteisön nimeä, jos nimellä on

suuri merkitys paikallisesti ja se on toiminut samalla nimellä ja samassa paikassa usean sukupolven ajan. (Äänekosken kaupunki 2021.)

Nimistön suunnittelussa on tärkeää ottaa huomioon, että nimi on helposti muistettavissa, kirjoitettavissa ja äännettävissä. Lisäksi tulee huomioida nimen vaikutus viihtyisyyteen, ihmisten tarpeisiin, kulttuuriarvoihin ja paikallisten kotipaikkatuntemukseen. (Äänekosken kaupunki 2021.)

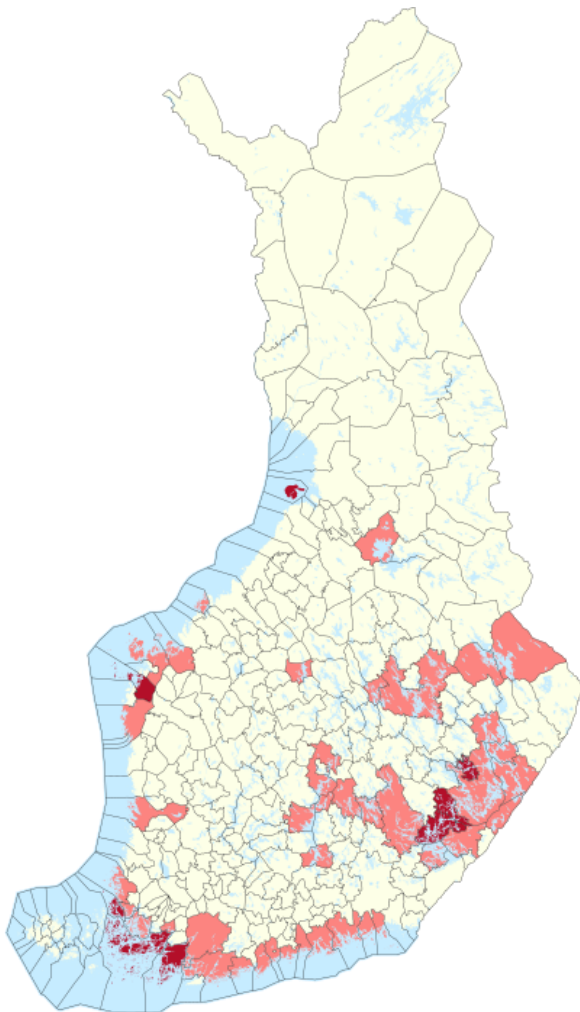

Kuvio 4. Nimistöä vuodelta 1916 Äänekosken kaupungissa (tekijä tuntematon)

5 POHDINTA

5.1 Saarikiinteistöjen osoitteet eri kunnissa

Saarikiinteistöjen osoitteiden määrittämistä varten soitin eri kuntien osoitteista vastaaville henkilöille. Kunnat valikoituivat pääsääntöisesti Suomen karttaa tutkimalla ja etsimällä sieltä kuntia, joissa sijaitsee paljon vesistöjä ja saarikiinteistöjä. Katsoin myös läpi Suomen saaristokunnat, joista valitsin mahdollisimman erilaisia kuntia eri puolilta Suomea, jotta saisin mahdollisimman paljon tietoa tätä opinnäytetyötä ja osoitteiden määrittämistä varten. Kunnissa neuvottiin myös ottamaan yhteyttä sellaisiin kuntiin, joissa he tiesivät olevan paljon saarikiinteistöjä. Tätä ohjeistusta ja opinnäytetyötä varten haastattelin noin kahdenkymmenen eri kunnan edustajaa.

Kuvio 5. Saaristokunnat (punaisella) sekä saaristo-osakunnat (vaaleanpunaisella) Suomessa (Wikipedia 2022)

Haastatteluja varten olin tehnyt itselleni pienen muistilistan, jonka perusteella tiedustelin osoitteiden määrittämistapoja. Mitä enemmän sain kunnista tietoa aiheeseen liittyen, sitä enemmän listan alkuperäiset kysymykset tarkentuivat ja muokautuivat. Ensimmäisten haastatteluiden jälkeen aihe tuntui laajemmalta, kuin olin osannut etukäteen ajatella. Haastatteluista sain selville eri kuntien käyttämiä tapoja ja toimintamalleja osoitteiden määrittämiseen. Kunnissa osoitteiden määrittämisestä vastaavat henkilöt kertoivat minulle heidän käyttämiään tapoja hyvin avoimesti ja mielellään. Runkona käytännössä kaikissa kunnissa käytettiin tuota Kuntaliiton mukaista ohjeistusta, mutta moni oli tehnyt siihen omanlaisiaan muokkauksia, jotta ne sopisivat omaan kuntaan paremmin. Haastatteluissa kävi ilmi, että saarikiinteistöjen osoitteiden määrittämisen ohjeelle on tarvetta useissa kunnissa. Osassa haastattelemissani kunnissa oli selkeä ohjeistus osoitteiden määrittämiselle, mutta useissa kunnissa osoitettiin kiinnostusta tämän opinnäytetyön myötä valmistuvalla ohjeistuksella ja kerrottiin halukkuudesta nähdä lopputulos. Tämä vahvisti ajatustani tämän opinnäytetyön tarpeellisuudesta.

Vaikka Kuntaliitolla on mielestäni hyvät ohjeet saarikiinteistöjen osoitteiden määrittämiseen, niin edelliset, jopa useat osoitteen määrittämistavat, vaihtuva henkilökunta ja resurssienkin puute näkyivät monessa kunnassa saarikiinteistöjen osoitteiden määrittämisessä. Osoitteita on annettu varmasti monesti sen enempää miettimättä ja osoitteen määrittämiseen käytetty tapa ei ole syystä toisesta välttämättä kulkeutunut enää seuraavan saarikiinteistön osoitteen määrittämiseen. Monessa kunnassa kuulinkin asiasta, että nykyisin osoitetta määrittävä henkilö ei ole saanut edeltäjältään selkeää ohjeistusta siihen, että miten hän on osoitteet määrittellyt. Osoitteita saarikiinteistöille on annettu eri tavoilla vuosikymmeniä ja tekijän vaihtuessa on myös osoitteen määrittämisen tapa vaihtunut. Tämä tuntui olevan yleinen ongelma.

Haastatteluja tehdessäni huomasin myös, että monessa kunnassa osoitteiden määrittämiseen liittyvät toimintatavat oli määriteltä ja osoitteista vastasi yksi henkilö tietyllä toimintatavalla. Viisasta näissä oli myös mielestäni se, että osoitteiden määrittämiseen oli otettu avuksi/osalliseksi naapurikuntia, sillä monissa saarissa kulkee kunnan raja, mahdollisesti myös maakunnan raja. Mikäli saarissa ei ole tieverkkoa, on kuntaliiton ohjeistuksen mukainen etäisyyteen perustuva osoitenumerointi mielestäni erittäin toimiva, vaikka mentäisiinkin yli kunnanrajojen.

Saarikiinteistöjen osoite poikkeaa mantereella sijaitsevasta osoitteesta siten, että saarella olisi hyvä olla kaksi osoitetta. Pääosoite saareen, sekä rinnakkaisosoite venevalkamaan, tai -poukamaan, josta on kulku saareen. Usealla kunnalla oli käytössään saarikiinteistölle vain yksi osoite, joka oli joko saarikiinteistön osoite tai saareen kulkemista varten käytettävän venevalkaman tai -paikan osoite.

Jos käytössä on vain venepaikan osoite, voi saaren sijainti olla täysin arvoitus. Mikäli saarelle ei ole määritelty rinnakkaisosoitetta, josta on kulku saareen, voi saaren sijainti jäädä epäselväksi pelkästä saaren nimestä. Kun saarikiinteistölle annetaan myös rinnakkaisosoite venevalkamalle, -paikalle, josta on saareen kulku, niin saaren ja kiinteistön löytäminen on helpompaa, koska mantereen osoite antaa suuntia siitä missä kyseinen saari ja kiinteistö voisivat sijaita. Tämän vuoksi on tärkeää, että saarelle on määritelty sekä pääosoite, että rinnakkaisosoite.

5.2 Rinnakkaisosoitteet

Saarikiinteistöille osoitteita määrittäessä tulee olla tarkkana rinnakkaisosoitteen kanssa. Pelkkä tarkkuuskaan ei aina riitä, vaan kiinteistön omistajaa olisi hyvä kuulla hänen kiinteistölleen kulkemista varten. Joskus myös kiinteistön omistajan oma valppaus auttaa oikean osoitteen antamisessa.

Olimme Äänekosken kaupungin maankäyttöpalveluissa määrittäneet yhdelle saarikiinteistölle osoitteen, sekä rinnakkaisosoitteen. Osoitteet oli kiinteistölle jo määritetty, kun kyseisen kiinteistön omistaja otti meihin yhteyttä ja totesi, ettei osoite vastaa todellista tilannetta maastossa. Olimme tulkinneet virheellisesti kiinteistön omistajan kulun rakentamalleen venepaikalle. Rinnakkaisosoitteeksi oli tullut väärän tien nimi ja tämä sama tiennimi toistui myös saaren nimessä.

Tämä virheellinen osoitteen määrittäminen oli minun mielestäni hyvä muistutus siitä, että osoitteiden määrittämisessä olisi aina hyvä kuulla kiinteistön omistajaa kiinteistölle kulkua varten. Tämän virheen myötä keskustelimme osoitteiden mää-

rittämisestä saarikiinteistölle ja sovimme yhteneväisen tavan osoitteiden määrittämiseen. Totesimme, ettei jatkossa saarikiinteistön osoitteeseen laiteta tiennimeä, ellei saarella ole tietä. Tiennimi laitetaan saarikiinteistölle kulkua varten käytettävälle venevalkamalle/venepaikalle, joka toimii rinnakkaisosoitteena.

Kuvio 6. Saaria Keiteleessä (Paikkatietoikkuna 2022)

5.3 Ongelmat kuntarekisterin kanssa

Äänekosken kaupunki pitää osoitejärjestelmää yllä yhdessä kuntarekisteri- ja paikkatietopalvelussa. Saarikiinteistöjen osoitteisiin liittyy haaste rinnakkaisosoitteen kanssa, mikäli rinnakkaisosoite sijaitsee eri kunnan puolella.

Kuntarekisteri toimii aivan normaalisti silloin, kun osoitetta määrittää saarikiinteistölle pää-, ja rinnakkaisosoitteen osalta, mikäli kummatkin osoitteet sijaitsevat Äänekosken puolella. Kun rinnakkaisosoitteeksi laittaa venevalkaman osoitteen, joka sijaitsee naapurikunnan puolella, ei ohjelma anna laittaa tällaista osoitetta.

Olin edellä mainitusta ongelmasta yhteydessä Äänekosken kaupungin käyttämän kuntarekisterin tukipalveluun. Tukipalveluista saamani vastauksen perusteella huomasi, että vika ei ollut ohjelmassa vaan sen käyttäjässä. Ohjelma ei pystynyt määrittämään osoitetta naapurikunnan puolelle sen takia, että ohjelmaan ei oltu Äänekosken kaupungin toimesta luotu osoitetta kyseisen naapurikunnan postinumerolla. Ohjelmaan täytyi luoda kyseinen postinumero, sekä osoite Äänekosken kaupungin käyttämään osoiterekisteriin, jotta kyseinen osoite pystyttiin määrittämään kiinteistölle. Kuntarekisteristä kuitenkin huomautettiin, että osoite ei päivitty rajapinnan kautta Digi- ja väestötietovirastoon. Tästä ongelmasta pyydettiin olemaan yhteydessä suoraan Digi- ja väestötietovirastoon asian selvittämiseksi.

Otin sähköpostilla yhteyttä Digi- ja väestötietovirastoon ja kerroin kohtaamastani ongelmasta sekä kuntarekisterin pyynnöstä olla yhteydessä heihin. Digi- ja väestötietovirastosta vahvistettiin, että rajapinta kuntarekisterin ja väestötietojärjestelmän kanssa toimii normaalisti, vaikka osoite sijaitseekin eri kunnan puolella. Väestötietojärjestelmä ei ota kantaa siihen minkä kunnan alueella osoite sijaitsee. (Digi- ja väestötietovirasto 2022.)

Digi- ja väestötietoviraston vastauksen jälkeen ymmärsin, ettei edellä mainittua ongelmaa todellisuudessa ollut. Toisen kunnan alueella sijaitsevan rinnakkaisosoitteen lisääminen tehdään samalla tavalla, kuin minkä tahansa muun osoitteen lisääminen. Lisäksi osoite päivittyy automaattisesti Digi- ja väestötietovirastoon. Tämä oli kuitenkin tarpeellinen selvitys, sillä Äänekosken kaupungin käyttämän kuntarekisterin tiedon mukaan toisen kunnan alueella sijaitseva rinnakkaisosoite ei päivittyisi Digi- ja väestötietorekisteriin. Asia on nyt selvitetty ja jatkossa osoitteita voidaan määrittää toisen kunnan puolelle normaalisti.

5.4 Lopputulos

Opinnäytetyöhön käytetyt tutkimusmenetelmät toimivat opinnäytetyön lopputuloksen saamiseksi. Kuntaliiton ohjeistus yhdistettynä eri kuntien haastatteluihin, loivat kattavan pohjan opinnäytetyölle. Tietenkin opinnäytetyötä ja ohjeistusta varten olisin voinut soittaa useampiinkin saaristokuntiin ja muihinkin kuntiin,

joissa on paljon saarikiinteistöjä, mutta tekemieni kyselyjen perusteella alkoi osoitteen määrittämiseen käytettävä tapa tulla selväksi jo kymmeneen kuntaan tehdyn soiton jälkeen. Kun osoitteen määrittämiseen käytettävä tekniikka oli selvillä, en nähnyt, että uusilla näkemyksillä olisi ollut merkittävää vaikutusta osoitteiden määrittämiseen Äänekoskella. Tapoja löytyy varmasti monia muitakin, mutta nämä tavat nähtiin toimivaksi Äänekosken kaupungin maankäyttöpalveluiden kanssa käymiemme keskustelujen perusteella.

Osoitteiden määrittämiseen löytyi muutenkin aika vähän tietoa, sillä ohjeistuksen osoitteiden määrittämiselle antaa Kuntaliitto, joka toimii osoitteen määrittäjien, eli kuntien ohjeiden antajana. Ohjeita olisi voinut etsiä myös ulkomailta, mutta eri osoitejärjestelmien yhteensovittaminen ei tässä tilanteessa mielestäni parantaisi lopputulosta. Kuntaliitolla on olemassa kuitenkin hyvä runko jo osoitteiden määrittämiseen, joten ulkomailta tuotu erilainen tapa määrittää osoitteita voisi sotkea Äänekosken osoitteiden määrittämisen tavan siitä, miten ne muualla määritellään. Osoitteiden pitäisi kuitenkin olla samalla tavalla tulkittavissa ympäri Suomea, kunnasta riippumatta.

Lopputulokseen päästiin useiden kunnissa asian kanssa työskentelevien ammattilaisten ja Kuntaliiton asiantuntevan ohjeistuksen yhteensovituksena. Lopputuloksena on selkeä ohjeistus, jonka perusteella tulevaisuudessa saarikiinteistöjen osoitteet määritellään Äänekoskella. Tärkeänä ominaisuutena tulevaisuuden kannalta on se, että ohjeistus tulee kaikille henkilöille, jotka osoitteita määrittävät. Esimerkiksi työntekijän vaihtuessa osoitteen määrittäminen pysyy samana. Tämä selkeyttää sitä, miten osoitteet on määriteltävä, sekä parantaa saarikiinteistöjen omistajien turvallisuutta. Jatkossa kaikilla saarilla on myös rinnakkaisosoite, jonka avulla esimerkiksi pelastuslaitos löytää perille.

Ohjelehtisestä pyrittiin tekemään mahdollisimman selkeä ja ytimekäs. Koen tämän olevan hyödyllinen asia, sillä pitkiä ohjeistuksia on yleensä hankalampi ja työläämpi lukea, sekä tulkita. Myös itse asian löytäminen saattaa olla vaikeaa. Lopputuloksena syntyneen ohjeistuksen avulla tieto on helposti ja nopeasti löydettävissä.

LÄHTEET

Ainiala, T., Saarelma, M. & Sjöblom P. 2008. Nimistöntutkimuksen perusteet. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Dictionary 2022. Viitattu 25.9.2022 <https://www.dictionary.com/browse/nomenclature>.

Digi- ja väestötietovirasto 2022. Viitattu 1.11.2022.

Kotimaisten kielten tutkimuskeskus 2022. Peruskarttojen nimistö. Viitattu 25.9.2022. https://www.kotus.fi/kielitieto/nimisto/karttanimet/peruskarttojen_nimisto

Kuntaliitto 2020. Kunnan osoitejärjestelmä. Ohjeet ja suositus. Viitattu 20.7.2022. <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2020/2064-kunnan-osoitejarjestelma-ohjeet-ja-suositus>

Laki saariston kehityksen edistämisestä 26.6.1981/494. Viitattu 9.9.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1981/19810494>

Maankäyttö- ja rakennusasetus 10.9.1999/895. Viitattu 27.10.2022. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990895>

Maankäyttö- ja rakennuslaki 5.2.1999/132. Viitattu 26.10.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990132#L16>

Maanmittauslaitos 2022. Kokoava osoitetietojärjestelmä. Viitattu 1.10.2022 <https://www.maanmittauslaitos.fi/osoitetietojarjestelma>

Maa- ja metsätalousministeriö 2018a. Saaristopolitiikan arviointi. Viitattu 12.10.2022 https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161143/8a_18_Saaristopolitiikan%20arviointi.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Maa- ja metsätalousministeriö 2018b. Paikkatietopoliittinen selonteko. Viitattu 6.10.2022. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160909/MMM%204a%202018%20Paikkatietopoliittinen%20selonteko%20FINAALI.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Paikkala, S., Pitkänen, R. L. & Slotte, P. 1999. Yhteinen nimiympäristömme. Nimistönsuunnittelun opas. Helsinki: Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, Suomen kuntaliitto.

Paikkatietoikkuna 2022. Viitattu 10.10.2022. <https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/>

Viljamaa-Laakso M. 1995. Kadunnimet ja identiteetti. Kielikello 1995/4. Viitattu 15.7.2022 <https://www.kielikello.fi/-/kadunnimet-ja-identiteetti>

Äänekosken kaupungin karttapalvelu 2022. Viitattu 10.9.2022 <https://kartta.aanekoski.fi/ims>

Äänekosken kaupunki 2021. Nimistönsuunnittelun periaatteet Äänekoskella. Viitattu 25.9.2022 <https://www.aanekoski.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus/nimistonsuunnittelu/nimistonsuunnittelun-periaatteet-aanekoskella>

LIITTEET

Liite 1. Ohjeistus saarikiinteistöjen osoitteiden määrittämiseen Äänekosken kaupungissa

Liite 1 1(5)

Saarikiinteistöjen osoitteiden määrittäminen

1. Yleistä

Tätä ohjeistusta pidetään ensisijaisena saarikiinteistöjen osoitteen määrittämisen ohjeena Äänekosken kaupungissa. Mikäli tässä ohjeistuksessa ilmenee epäselvyyksiä, tai puutteita, voi lisätietoja etsiä esimerkiksi Kuntaliiton ohjeistuksesta, tai kysymällä maankäyttöön ja osoitteisiin liittyviltä työyhteisön jäseniltä.

Osoitetta antaessa on aina otettava huomioon osoitteelle asetetut vaatimukset. Nämä seuraavat osoitteelle asetetut vaatimukset ovat suoraan Kuntaliiton ohjeesta. Osoitteelle asetetut vaatimukset ovat:

- Yksiselitteisyys
 - o kunnan alueella on vain yksi samanlainen osoitenimi
 - o tulee mahdollisuuksien mukaan välttää naapurikunnissa käytössä olevia osoitenimiä
 - o kunnanrajan ylittävä katu tai tie voi jatkua samannimisenä
- Postiosoite on pääsääntöisesti sama kuin käyntiosoite (lähiosoite)
 - o posti- ja käyntiosoitteen tulee vastata toisiaan, mikäli mahdollista
- Käytännöllisyys ja merkintäkelpoisuus
 - o osoitenimen tulee olla selkeä ja oikeinkirjoitukseltaan helppo, kohtuuttoman pitkiä osoitenimiä tulee välttää
- Osoite pitää pystyä tunnistamaan osoitteeksi
 - o osoitteen tulee noudattaa oikeinkirjoitussuosituksia
 - o ja vastata mielikuvaa osoitteesta
- Osoite liittyy paikkaan
 - o on eduksi, jos osoitenimi liittyy ympäröivään nimistöön, paikkaan, tai alueeseen tai se voidaan tunnistaa tietylle alueelle kuuluvaksi
- Osoitenimistön kieli
 - o Kielenä käytetään kunnan kieliolosuhteiden mukaan suomen tai ruotsin kieltä tai molempia
 - o saamelaisalueen kunnissa voidaan vastaavasti käyttää saamea
- Osoitteen tulee noudattaa yleisiä suosituksia

Liite 1 2(5)

Saarilla tulee aina olla myös rinnakkaisosoite (venealkama, venepaikka yms.), joka osoittaa mistä saareen kuljetaan. Tämä tieto toimii apuna esimerkiksi pelastustoimelle. Uusia osoitteita määrittäessä tulee tarvittaessa saarikiinteistön omistajaa kuulla hänen kiinteistölle kulkuaan varten. On suositeltavaa, että myös olemassa olevien saarikiinteistöjen osalta kuullaan kiinteistönomistajaa, mutta olemassa olevissa osoitteissa voidaan käyttää rinnakkaisosoitteena kiinteistöä lähinnä sijaitsevaa yleistä venealkamaa. Kuuleminen suoritetaan osoitetta määrittävän henkilön toimesta parhaan tilanteeseen sopivan näkemyksen mukaan.

Liite 1 3(5)

2. Osoitteiden määrittäminen

Mikäli saarella ei ole tieverkostoa osoite määritellään seuraavasti:

- Määritetään saarelle pohjoisin kohta (musta nuoli kuvassa).

Pohjoisimmasta kohdasta lähdetään myötäpäivään rantaviivaa kiertämällä metrimääräisesti antamaan kiinteistöille osoitenumeroita. Saarikiinteistöissä käytetään vain parillisia numeroita. Osoitenumeroa antaessa tulee käyttää 10-jakojärjestelmää. Alapuolella olevan kuvan tapauksessa matkaa pohjoisimmasta kohdasta tulee kuvitteellisen kiinteistön kohdalle 100 metriä, joten kiinteistön osoitenumeroiksi tulisi 10. Rantaviivaa kierrettäessä ei ole oleellista kiertää jokaista pientä mutkaa minkä saari luonnostaan tekee, mutta rantaviivaa mitattaessa tulee kuitenkin pyrkiä pitämään osoitteen määritykseen liittyvä viiva mahdollisimman lähellä todellista tilannetta.

Liite 1 4(5)

Mikäli saarella sijaitsee tieverkosto, osoite määritellään seuraavasti:

- Kiinteistön osoitteeksi annetaan osoite tien mukaan. Tien nimi on kuitenkin tarkistettava siltä osin, ettei Äänekosken kaupungin alueella ole toista samannimistä tietä. Tien nimi ei saa myöskään aiheuttaa epäselvyyksiä tai harhaanjohtavuuksia esimerkiksi johonkin toiseen paikkaan viittaavalla nimellä.

Pienet saaret

- Mikäli saarella sijaitsee vain yksi kiinteistö ja saari on kooltaan sen kokoinen, ettei sille mahdu toista kiinteistöä annetaan osoitteeksi pelkkä saaren nimi ilman numeroa.

Samannimiset saaret samassa järvässä

- Mikäli järvässä on kaksi tai useampia samannimisiä saaria, täydennetään saaren/saarien nimeä kylän tai jonkin lähialueen paikkaan liittyvän alueen nimellä. Paikallisesti tunnetuin ja/tai huomattavasti isoin saari saa pitää alkuperäisen nimen. Lähtökohtaisesti pyritään siihen, että mikäli samannimisiä saaria on vain kaksi, niin täydennetään vain vähemmän tunnetun saaren osoitenimeä.
 - o Esimerkiksi jos Keitele-järvässä olisi kaksi Risusaari nimistä saarta, joista toinen olisi Kovalanniemen edustalla ja toinen Mämmen edustalla, tulisi vähemmän tunnetun/pienemmän saaren osoitenimeä täydentää. Mämmen edustalla oleva Risusaari on isompi ja tunnetumpi, joten sen nimi ei muutu, mutta Kovalanniemen edustalla olevan Risusaaren nimeksi tulisi Kovalanniemen Risusaari.

Saari sijaitsee Äänekosken lisäksi yhden tai useamman muun kunnan alueella

- Mikäli saari sijaitsee Äänekosken lisäksi myös jonkin muun kunnan tai kuntien alueella, osoitteet määritellään seuraavasti:
 - o tiettömässä saarella pyritään ensisijaisesti siihen, että osoitteen määrittäminen tehdään normaalisti etäisyyteen perustuen 10-jakojärjestelmässä kunnanraja unohtaen. Eli osoitenumerointi jatkuisi juoksevana toisen kunnan/kuntien puolelle. Tästä asiasta tulee olla yhteydessä asiaan liittyvään naapurikuntaan/-kuntiin.
 - o mikäli kunnanrajan jakamasta saaresta löytyy tieverkosto toisen kunnan puolelta ja Äänekosken puolelta ei, määritellään osoite normaalisti 10 jakojärjestelmässä sillä poikkeuksella, että kunnanraja ajatellaan rantaviivana. Kunnanrajalla kuljettu matka otetaan huomioon osoitteita määritettäessä.

Liite 1 5(5)

- o mikäli saarella sijaitsee tie, käytetään tien nimeä osoitteen määrittämisessä apuna. Osoitetta antaessa tulee ottaa kuitenkin huomioon se, ettei samannimistä osoitetta saa olla kuin yksi kunnan alueella ja osoite ei saa aiheuttaa epäselvyyksiä nimensä perusteella.

Saarella sijaitsevalla kiinteistöllä ei ole rantaviivaa

- Mikäli kiinteistö sijaitsee saarella, mutta kiinteistöllä ei ole rantaviivaa, annetaan osoitteeksi kiinteistön käyttämä venealkama, tai venepaikka saarella

Saariryhmät (samalla nimellä)

- Jos lähekkäiset saaret on nimetty saariryhmänä, kuten Risusaaret, käytetään saarten osoitenimien erottelussa apuna ilmansuuntia. Esimerkiksi itäinen Risusaari ja läntinen Risusaari.

Nimeämätön saari

- Saaren nimeä tulee selvittää kotimaisten kielten keskuksen nimiarkiston kokoelmista, kyselemällä paikallisilta ihmisiltä, sekä tutkimalla alueen vanhoja karttoja, peruskarttoja ja historiaa.
- Mikäli saarelle ei edellä mainituilla tavoilla löydy perinnäistä nimeä, suunnitellaan saaren osoitenimi yhdessä Kotimaisten kielten keskuksen nimistönhoitajien kanssa.